

پایداری در

سانتاریا

بررسی مؤلفه های پایداری در آثار مهدی شجاعی

امیرحسین لنگا فرخی

www.ketab.ir

سرشناسه : لنگا فرخی، امیرحسین، ۱۳۷۲-
 عنوان و نام پدیدآور: پایداری در سانتاماریا : بررسی مولفه های پایداری در آثار مهدی شجاعی /
 امیرحسین لنگا فرخی.
 مشخصات نشر: قم: انتشارات خویی، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری: ۱۴۷ ص.
 شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۸۹-۰۲-۴
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۴۴-۱۴۷.
 عنوان دیگر: بررسی مولفه های پایداری در آثار مهدی شجاعی.
 موضوع: شجاعی، سیدمهدی، ۱۳۳۹ -- نقد و تفسیر
 Shojai, Mehdi -- riticism and interpretation موضوع:
 موضوع: شجاعی، سیدمهدی، ۱۳۳۹ -- سانتاماریا -- نقد و تفسیر
 Shojai, Mehdi . Santa Maria -- rticism and interpretation موضوع:
 موضوع: داستان های کوتاه فارسی -- قرن ۱۴ -- تاریخ و نقد
 Short stories, Persian -- ۲۰th century -- History and criticism موضوع:
 موضوع: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- داستان -- تاریخ و نقد
 Iran-Iraq War, ۱۹۸۸-۱۹۸۰-- Fiction -- History and criticism موضوع:
 رده بندی کنگره: PIR۸۱۳۳
 رده بندی دیویی: ۸۴۳/۶۲۰۹
 شماره کتابشناسی ملی: ۸۴۸۷۱۸۹
 اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

عنوان کتاب:

پایداری در سانتاماریا

بررسی مؤلفه های پایداری در آثار مهدی شجاعی

نویسنده: امیر حسین لنگا فرخی

ناشر: انتشارات خویی

طرح جلد و صفحه آرای: شهرام جعفر نژاد قمی

قطع: رقعی، تعداد صفحات: ۱۴۷ صفحه

تاریخ انتشار: تابستان ۱۴۰۰ ش

نوبت چاپ: اول، شمارگان: ۱۰۰ عدد

قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۸۸۹-۰۲-۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است

چکیده

ادبیات همواره عرصه ارائه مفاهیم والای انسانی بوده و نهانی‌ترین صحنه‌های زندگی بشر را به تصویر می‌کشد. یکی از این مفاهیم، مقاومت و پایداری انسان در برابر مهاجمان به حقوق ملی، انسانی و نهادهای فرهنگی است. پس از جنگ تحمیلی دهه شصت شمسی، حجم زیادی از داستان‌ها و رمانها، از زاویه و ابعاد مختلف، جلوه‌ها و مؤلفه‌های پایداری را دستمایه خلق داستان قرار داده‌اند و به خلق آثار زیبایی در این زمینه دست یازیده‌اند؛ یکی از آثاری که مؤلفه‌های پایداری در آن دامنه فراگیری داشته، «سانتاماریا»، از مهدی شجاعی است. نگارنده در این جستار، در پی پاسخ به این سؤال بوده است که رویکرد مهدی شجاعی در مجموعه داستان «سانتاماریا» چگونه بوده و کدامیک از مؤلفه‌های ادب پایداری در سانتاماریا انعکاس داشته است؟ پژوهش پیش رو، با هدف مشخص نمودن میزان توانمندی مهدی شجاعی در پرداخت مؤلفه‌های پایداری و با تکیه بر روش توصیفی - تحلیلی، مورد واکاوی قرار گرفته است. بررسی‌های به عمل آمده، نشانگر این است که جلوه‌ها و مؤلفه‌های مختلف ادب پایداری چون روحیه شهادت طلبی، عشق به وطن، هویت عرفانی رزمندگان، معجزه و امداد الهی، پایداری در برابر ظلم، استقامت مردم، در این داستان جایگاه خاصی دارد.

کلیدواژه: مؤلفه‌های پایداری، دفاع مقدس، مهدی شجاعی، داستان کوتاه، سانتاماریا

فهرست

۱	چکیده
۱۱	مقدمه
۱۵	فصل اول:
۱۵	کلیات
۱۶	۱-۱ بیان مسأله
۱۸	۱-۲ پرسشهای تحقیق:
۱۹	۱-۳ فرضیههای تحقیق:
۱۹	۱-۴ اهداف تحقیق:
۱۹	۱-۵ پیشینه تحقیق و ضرورت انجام آن
۲۰	۱-۶ روش و ابزار گردآوری اطلاعات
۲۱	فصل دوم:
۲۱	چارچوب نظری
۲۲	۲-۱ تعریف داستان و طبقه بندی آن
۲۴	۲-۲ طبقه بندی داستان ها
۲۸	۲-۳ تأثیر جنگ تحمیلی بر ادبیات داستانی معاصر
۳۲	۲-۴ تعریف رمان جنگ و ویژگی های آن
۴۱	۲-۵ تعریف ادبیات پایداری
۴۳	۲-۵-۱ هویت دینی مبارزان
۴۵	۲-۱-۲ مردمی بودن مبارزه
۴۶	۲-۱-۳ پیروی از امام (ره)
۴۷	۲-۱-۳ جهاد توأم با عرفان مبارزان
۴۹	۲-۱-۴ معجزه و امداد الهی:
۵۱	۲-۱-۵ وحدت و همدلی مبارزان با هم
۵۱	۲-۱-۶ پشتیبانی خانواده از رزمندگان

۵۳	۷-۱-۲ استقامت مردم در زمان جنگ
۵۵	فصل سوم
۵۵	زندگی، اندیشه و سبک آثار مهدی شجاعی
۵۶	۱-۳-۱ زندگی نامه
۵۸	۲-۳-۱ زمینه فعالیت‌های مهدی شجاعی
۵۹	۱-۲-۳ تأسیس انتشارات کتاب نیستان
۶۰	۲-۲-۳ فیلمنامه نویسی
۶۱	۳-۲-۳ ادبیات کودک و نوجوان
۶۲	۳-۳-۳ عقیده شجاعی درباره داستان و سبک نویسندگی او
۶۵	۴-۳ آثار داستانی شجاعی
۶۶	۱-۴-۳ ضیافت
۶۷	۲-۴-۳ دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز
۶۹	۳-۴-۳ طوفان دیگری در راه است
۷۰	۴-۴-۳ غیر قابل چاپ
۷۲	۵-۴-۳ پدر، عشق و پسر
۷۳	۶-۴-۳ کرشمه خسروانی
۷۳	۷-۴-۳ سانتاماریا (۱)
۷۵	۸-۴-۳ سانتاماریا (۲)
۷۵	پی نوشت فصل سوم
۷۷	فصل چهارم
۷۷	تحلیل یافته‌ها
۷۸	۱-۴ بررسی دستپنندی عناصر پایداری در سانتاماریا
۸۲	۱-۱-۴ ۱ عناصر پایداری مربوط به دفاع مقدس
۹۱	۱-۱-۴ ۱ مقاومت و ایستادگی رزمندگان
۹۵	۲-۱-۴ ۱ استقامت و پایداری مردم
۱۰۰	۳-۱-۴ ۱ توجه به زخمی‌ها
۱۰۲	۴-۱-۴ ۱ اشتیاق و عشق به شهادت

مقدمه

ادبیات هر دوره ای، بازتاب آرا و عقاید و سرنوشت و امیدها و آرزوها و مشکلات مردم آن دوره است. ادبیات مقاومت، عموماً در شرایط حسّاس اجتماعی و تاریخی به وقوع می پیوندد. یکی از مسائل مهم منعکس شده در ادبیات داستانی معاصر ایران، جنگ هشت ساله تحمیلی است. رویدادهای تکان دهنده ای چون جنگ که تاریخ یک ملت را دگرگون می کند، بی تردید بر ادبیات و هنر نیز تأثیر می گذارد. پس از جنگ تحمیلی، حجم زیادی از رمان ها و داستان های جنگ در ایران منتشر شد و نویسندگان بسیاری از زاویه و ابعاد مختلف به این مسأله نگریند و آن را دست مایه خلق داستان قرار دادند که مفاهیم پایداری و مقاومت اوج مفاهیم این داستان هاست. به طور کلی عنوان ادبیات پایداری معمولاً به آثاری اطلاق می شود که تحت تأثیر شرایطی چون اختناق و استبداد داخلی، نبود آزادی های فردی و اجتماعی، قانون گریزی و قانون ستیزی پایگاه های قدرت، غصب سرزمین و سرمایه های ملی و فردی و... شکل می گیرند. بنابراین جان مایه این آثار

با بیداد و بی‌عدالتی داخلی و یا تجاوز بیرونی در همه حوزه‌های سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی و ایستادگی در برابر جریان‌های ضد آزادی است. صرف نظر از ویژگی‌های کلی این نوع ادبیات، آنچه وجه ممیزه آن از سایر مقوله‌های ادبی است در پیام و مضمون آن نهفته است. بدین معنا که آثاری از این دست اغلب آینه دردها و مظلومیتهای مردمی هستند که قربانی نظامهای استبدادی شده اند، این آثار ضمن آفای امید به آینده و نوید دادن پیروزی موعود، دعوت به مبارزه و ایستادگی در برابر ظلم و ستم، ستایش آزادی و آزادگی، ارج نهادن به سرزمین مألوف و جان باختگان وطن را در بطن خود دارند. یکی از این آثار که چنین مفاهیمی و پیامی را در بر دارد، سانتاماریا، از مهدی شجاعی است. سانتاماریا مجموعه چهل داستان کوتاه است. داستان‌های کتاب به دو بخش تقسیم شده‌اند: دوره ۶۷-۷۷ و دوره ۶۷-۵۷. داستان‌های هر دوره کاملاً منطبق بر فضای حاکم بر اجتماع، دغدغه‌ها، افق‌ها، نگرانیها و روزهای آن سال‌هاست. داستان‌های دهه ۵۷ تا ۶۷، بیست و شش داستان است که بیشتر با ادبیات دفاع مقدس مواجهیم. شجاعی نویسنده پرورش یافته پس از پیروزی انقلاب اسلامی است. حضور نزدیک در صحنه‌های مختلف انقلاب، کار کردن در نهادهای فرهنگی، همراهی با اهداف مردمی انقلاب، احساس تعهد نسبت به جامعه، داشتن عقاید مذهبی، دیدن تحولات گوناگون سه دهه اخیر، دغدغه مردم به ویژه نوجوانان را داشتن، اخلاق‌گرا بودن و ویژگی‌هایی

از این گونه از سید مهدی شجاعی شخصیت و نویسنده ای در خور
اعتنا ساخته است. داستان را ابزاری برای تأکید بر خوبیها، بروز زیباییها،
جلوه ایثارگریها، نمایش دهنده کاستیها و کجیها و وسیله ای برای
نشان دادن راه از منظر خود قرار داده است. شجاعی، اصولاً قلم را برای
رسالت و تعهد در دست گرفته است. دلبستگیها و منش اعتقادی او و
نگاه همراه با تعهد به جامعه و فرهنگ آن، داستان هایش را به سویی
سوق داده که با خواندن آنها، بیش از هر چیز، پیام آن، توجه خواننده را
بیشتر برمی انگیزد.

www.ketab.ir